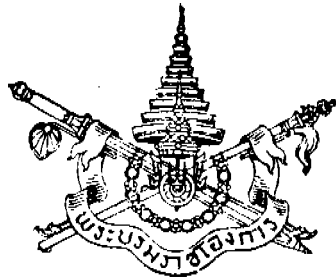

๕๕๕

ตอนที่ ๕๓ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒ กันยายน ๒๔๕๕

พระราชนิพนธ์

ป้องกันและระงับอัคคีภัย

พ.ศ. ๒๔๕๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๕๕

เป็นปีที่ ๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระ
บรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ
ระงับอัคคีภัย

ตอนที่ ๕๓ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒ กันยายน ๒๔๕๕

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้
โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติป้องกัน
และระงับอัคคีภัย พ.ศ. ๒๔๕๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวัน
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ในเขตเทศบาลทุกแห่ง
และเมื่อเห็นสมควรจะให้ใช้ในเขตท้องที่อื่นใด เมื่อใด ให้
ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติจัดการดับเพลิงใหม่
ร.ศ. ๑๑๓

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตาม
พระราชบัญญัตินี้

“เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น” ในท้องถิ่นที่ได้ยกฐานะเป็นเทศบาล
แล้ว หมายความว่า นายกเทศมนตรี หรือเทศมนตรีซึ่งนายก
เทศมนตรีได้มอบหมาย ส่วนในท้องถิ่นที่ยังมิได้ยกฐานะเป็น

ตอนที่ ๕๓ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒ กันยายน ๒๔๕๕

เทศบาล หมายความว่า ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอ
ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดได้มอบหมาย เว้นแต่ในท้องถิ่นซึ่งมี
ความจำเป็น รัฐมนตรีจะแต่งตั้งบุคคลที่เห็นสมควรให้เป็น
“เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น” ตามความจำเป็นนั้นก็ได้ ทั้งนี้ ให้ประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา

“เจ้าพนักงานดับเพลิง” หมายความว่า บุคคลซึ่งเจ้าหน้าที่
ท้องถิ่นแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ดับเพลิงตามบทแห่งพระราช
บัญญัติ

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการ
ตามพระราชบัญญัติ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อ
กิจการ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดเงื่อนไขในการใช้ การเก็บรักษา หรือการมี
ไว้ซึ่งสิ่งที่จะทำให้เกิดอัคคีภัยได้ง่าย

(๒) กำหนดให้ผู้ที่ประกอบกิจการอันอาจทำให้เกิดอัคคีภัย
ได้ง่าย มีไว้ซึ่งสิ่งจำเป็นในการป้องกันหรือระงับอัคคีภัย
ตามสมควรแก่สภาพแห่งอาคารหรือกิจการนั้น

ตอนที่ ๕๓ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒ กันยายน ๒๔๕๕

(๓) กำหนดลักษณะของอาณัติสัญญาหรือเครื่องหมาย
เกี่ยวกับการป้องกันหรือระงับอัคคีภัย

(๔) กำหนดรูปแบบหรือเครื่องหมายประจำตัวเจ้าหน้าที่
ในการป้องกันหรือระงับอัคคีภัย

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว
ให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๗ ให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่ในการ
ป้องกันและระงับอัคคีภัย และจัดใหม่ไว้ซึ่ง

(๑) เครื่องดับเพลิงและอุปกรณ์ วัตถุเคมีสำหรับดับเพลิง
หรือเครื่องมือเครื่องใช้อย่างอื่นสำหรับดับเพลิง ตามความ
จำเป็นแห่งท้องถิ่น

(๒) สถานที่สำหรับเก็บรักษาสั่งของต่าง ๆ ดังกล่าวใน
(๑) โดยแยกเป็นหน่วย ๆ ตามความจำเป็น เพื่อใช้ดับเพลิง
ได้ทันทั่วทั้ง

หมวด ๑

การป้องกันอัคคีภัย

มาตรา ๘ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีอำนาจแต่งตั้งเทศมนตรี ปลัด
เทศบาล พนักงานเทศบาลตั้งแต่ชั้นตรชนไป ปลัดอำเภอ หัวหน้า

ตอนที่ ๕๓ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒ กันยายน ๒๔๕๕

ส่วนราชการประจำอำเภอ ข้าราชการพลเรือนสามัญตั้งแต่ชั้น
ตรีขึ้นไป หรือนายตำรวจชั้นมยศตั้งแต่นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป
ให้เป็นนายตรวจ

มาตรา ๙ ให้นายตรวจมีหน้าที่

(๑) ตรวจตราดูว่ามีสิ่งใดอยู่ในภาวะอันอาจทำให้เกิด
อัคคีภัยได้ง่าย

(๒) ตรวจตราบุคคลผู้มีหน้าที่ตามบทบัญญัติเกี่ยวกับ
การป้องกันอัคคีภัยซึ่งบัญญัติไว้ในกฎหมายนี้ หรือกฎหมายอื่น
ว่าได้ปฏิบัติโดยถูกต้องหรือไม่

มาตรา ๑๐ ให้นายตรวจมีอำนาจ

(๑) เข้าไปในอาคาร ในระหว่างอาทิตย์ขึ้นถึงอาทิตย์ตก
เมื่อมีเหตุผลอันแสดงให้เห็นว่า มีสิ่งใดอยู่ในภาวะอันอาจทำ
ให้เกิดอัคคีภัยได้ง่าย

(๒) แนะนำเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารให้ชนย้าย
ทำลาย เปลี่ยนแปลงแก้ไข สิ่งซึ่งอาจทำให้เกิดอัคคีภัยได้ง่าย
หรือจัดใหม่ขึ้น ซึ่งสิ่งทั้งสามเป็นการป้องกันหรือระงับอัคคีภัย
ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

ตอนที่ ๕๓ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒ กันยายน ๒๔๘๕

มาตรา ๑๑ ในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ ให้นายตรวจ
แสดงเครื่องหมายประจำตัว หรือบัตรประจำตัวเจ้าพนักงาน
และชี้แจงเหตุผลในการเข้าไปในอาคาร หรือการแนะนำการ
ปฏิบัติตามความในมาตรา ๑๐

มาตรา ๑๒ ให้นายตรวจรายงานผลต่อเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น
ทุกครั้ง เมื่อได้ไปปฏิบัติตามมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐

เมื่อนายตรวจได้แนะนำตามความในมาตรา ๑๐ (๒) แล้ว
เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำนั้น ให้นาย
ตรวจรายงานต่อเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นเพื่อพิจารณา

เมื่อเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นได้ตรวจพบเหตุการณ์ด้วยตนเองก็ดี
หรือเมื่อได้รับรายงานจากนายตรวจตามความในวรรคก่อนก็ดี
ให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือ กำหนดวันและ
เวลาอันสมควรให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารปฏิบัติตาม
อย่างใดอย่างหนึ่งตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐ (๒)

ผู้ได้รับคำสั่งตามความในวรรคก่อน อาจขอทบทวนคำสั่ง
ของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นต่อรัฐมนตรี โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อ
เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นผู้ออกคำสั่งนั้น ภายในกำหนดเจ็ดวัน นับแต่

ตอนที่ ๕๓ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒ กันยายน ๒๔๕๕

วันที่ได้รับคำสั่ง ในระหว่างอรรถณัคำสั่ง ให้หรือการปฏิบัติ
การตามคำสั่งไว้ก่อน ให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นรวบรวมหลักฐาน
และคำชี้แจงต่าง ๆ เสนอตามลำดับจนถึงรัฐมนตรี คำสั่งของ
รัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๓ ให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่เช่น
เดียวกับนายตรวจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๑๐

มาตรา ๑๔ เมื่อเห็นเป็นการสมควร รัฐมนตรีมีอำนาจ
แต่งตั้งข้าราชการพลเรือนไม่ต่ำกว่าชั้นตรี หรือเทียบเท่าขึ้นไป
ให้เป็นนายตรวจพิเศษ

นายตรวจพิเศษ มีอำนาจและหน้าที่แนะนำการปฏิบัติแก่
เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น และมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับนายตรวจ
ตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๑๐

หมวด ๒

การระงับอภัย

มาตรา ๑๕ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งผู้อำนวยการดับเพลิงประจำ
ท้องถิ่น โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ผู้อำนวยการดับเพลิง
มีอำนาจหน้าที่ผู้อำนวยการดับเพลิงและซ่อมดับเพลิง และมี
อำนาจบังคับบัญชาเจ้าพนักงานดับเพลิงในขณะทำการดับเพลิง

ตอนที่ ๕๓ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒ กันยายน ๒๔๙๕

มาตรา ๑๖ ในการดับเพลิงให้เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานดับเพลิง เจ้าพนักงานตำรวจ และเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น

มาตรา ๑๗ เจ้าของหรือผู้ครอบครอง หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลรักษาซึ่งอาศัยอยู่ในสถานที่ต้นเหตุเกิดอัคคีภัยมีหน้าที่ต้องทำการดับเพลิง และต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๖ ซึ่งอยู่ใกล้เคียงทราบโดยด่วน

การแจ้งนั้น จะแจ้งด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นไปแจ้งแทนก็ได้ แต่ถ้าไม่มีการแจ้ง เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลนั้น จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบตามมาตรานี้

มาตรา ๑๘ ผู้ใดพบเพลิงเริ่มไหม้ ให้ผู้นั้นแจ้งต่อเจ้าของ หรือผู้ครอบครองอาคารเพื่อทำการดับเพลิง ถ้าไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร และเพลิงนั้นอยู่ในสภาพที่ตนสามารถทำการดับได้ ก็ให้ทำการดับเพลิงนั้นทันที ถ้าเพลิงนั้นอยู่ในสภาพที่ไม่สามารถทำการดับได้ ก็ให้รีบแจ้งเบ็ดเตล็ดเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๖ ซึ่งอยู่ใกล้เคียงกับบริเวณที่เกิดเพลิงไหม้นั้นให้ทราบ

ตอนที่ ๕๓ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒ กันยายน ๒๔๕๕

มาตรา ๑๙ ให้เจ้าพนักงานดับเพลิง เจ้าพนักงานตำรวจ และเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีอำนาจใช้เครื่องดับเพลิงและอุปกรณ์วัตถุเคมีสำหรับดับเพลิง หรือเครื่องมือเครื่องใช้อย่างอื่นสำหรับดับเพลิงของเจ้าของ หรือผู้ครอบครองอาคารที่เกิดเพลิงไหม้ หรือของเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารใกล้เคียงได้เท่าที่จำเป็นเพื่อการดับเพลิงนั้น

มาตรา ๒๐ เพื่อประโยชน์ในการดับเพลิง ผู้อำนวยการดับเพลิงมีอำนาจที่จะสั่งให้เจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๖ กระทำการดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดสถานที่ชั่วคราวสำหรับรักษาทรัพย์สินของ
ผู้ประสบอัคคีภัย

(๒) จัดระเบียบการจราจรชั่วคราวในบริเวณที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ในการดับเพลิง

(๓) บังคับมิให้ผู้ซึ่งไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปในบริเวณที่เกิดเพลิงไหม้

(๔) จัดการรักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันเหตุโจรผู้ร้าย

ตอนที่ ๕๓ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒ กันยายน ๒๔๕๕

(๕) เข้าไปในอาคารที่เป็นต้นเพลิงและในที่ดินที่อยู่ใกล้เคียงกับบริเวณที่เกิดเพลิงไหม้เพื่อทำการดับเพลิง ถ้าต้องเข้าไปในอาคารอื่นที่อยู่ใกล้เคียงกับบริเวณเพลิงไหม้เพื่อทำการดับเพลิง ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารก่อน เว้นแต่เจ้าหน้าที่ดับเพลิงซึ่งเป็นข้าราชการหรือพนักงานเทศบาลตั้งแต่ชั้นตรหรือมยศตั้งแต่นายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป เป็นหัวหน้าควบคุมรับผิดชอบในการเข้าไปในอาคารนั้นอยู่ด้วย

(๖) เข้าไปในอาคารหรือที่ดินที่อยู่ใกล้เคียงกับบริเวณที่เกิดเพลิงไหม้เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัย หรือช่วยขนย้ายทรัพย์สินของผู้นั้นที่จะประสบอัคคีภัย เมื่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองหรือผู้ประสบอัคคีภัยร้องขอ

(๗) ใช้บ่อน้ำ สระน้ำ ท่อ ทางระบายน้ำ อันเป็นของเอกชนเพื่อให้ได้นำใช้ในการดับเพลิง

มาตรา ๒๑ เพื่อประโยชน์ในการที่จะมิให้เพลิงลุกลามต่อไป ผู้อำนวยการดับเพลิงมีอำนาจสั่งให้หรือ ทอน ย้าย ทำลาย หรือตัดหรือแต่เพียงบางส่วนซึ่งอาคารหรือสิ่งที่จะเป็นสื่อให้เพลิงลุกลามต่อไปได้ ตามที่จำเป็นอันไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

ตอนที่ ๕๓ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒ กันยายน ๒๕๕๕

มาตรา ๒๒ เพื่อประโยชน์ในการข่มดับเพลิง ให้ผู้
 อำนาจการดับเพลิงมีอำนาจกระทำการ หรือสั่งให้เจ้าหน้าที่งาน
 ดับเพลิงหรือเจ้าหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง กระทำการตามที่สมควร
 และจำเป็น ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดบริเวณและสถานที่สำหรับทำการข่ม
 ดับเพลิง
- (๒) จัดระเบียบการจราจรชั่วคราวในบริเวณที่จะเป็น
 ประโยชน์แก่การข่มดับเพลิง
- (๓) ปิดกั้นมิให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในบริเวณที่
 ข่มดับเพลิง

หมวด ๓

บทเบ็ดเตล็ด

มาตรา ๒๓ เมื่อเพลิงดับลงแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น
 จัดการบรรเทาทุกข์หรือจัดสถานที่พักอาศัยชั่วคราว หรือจัดการ
 รักษาความสงบเรียบร้อยตามที่รัฐมนตรีจะได้วางระเบียบไว้

มาตรา ๒๔ เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารที่จงใจทำให้
 เกิดเพลิงไหม้โดยตนเองหรือให้ผู้อื่นกระทำ ช่างอาคารหรือทรัพย์

ตอนที่ ๕๓ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒ กันยายน ๒๔๕๕

สินที่ตนได้เอาประกันภัยไว้ ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการ
ดับเพลิงเท่าที่จำเป็นให้แก่เทศบาลหรือจังหวัด แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๕ เจ้านาที่ผู้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติ^{๕๕}
ให้ถือว่าเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายลักษณะอาญา

เจ้านาที่ผู้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติ^{๕๕} หรือบุคคลที่ได้
ปฏิบัติการตามความในมาตรา ๑๘ ให้ได้รับความคุ้มครองตาม
มาตรา ๔๕๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๒๖ บรรดาค่าปรับตามพระราชบัญญัติ^{๕๕} ในท้องถิ่น
ที่ได้ยกฐานะเป็นเทศบาลแล้ว ให้เป็นรายได้ของเทศบาล ใน
ท้องถิ่นที่ยังมิได้ยกฐานะเป็นเทศบาล ให้มอบแก่ผู้ว่าราชการ
จังหวัดหรือนายอำเภอ ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการ
จังหวัด เพื่อบำรุงกิจการดับเพลิงของท้องถิ่นนั้น

หมวด ๔

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๒๗ ผู้ใดขัดขืนไม่ยอมให้นายตรวจเข้าไปในอาคาร
ตามความในมาตรา ๑๐ (๑) มีความผิดต้องระวางโทษปรับ
ไม่เกินสองร้อยบาท

ตอนที่ ๕๓ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒ กันยายน ๒๔๕๕

มาตรา ๒๘ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงซึ่ง
ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ หรือไม่ปฏิบัติตาม
คำสั่งของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นตามมาตรา ๑๒ มีความผิดต้อง
ระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

เมื่อเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นร้องขอ ศาลอาจสั่งให้ผู้กระทำความผิด
ย้าย เปลี่ยนแปลงแก้ไข หรือทำลายสิ่งที่ยาจทำให้เกิดอัคคีภัย
ได้ง่าย ภายในระยะเวลาอันกำหนดไว้ก็ได้ ถ้าผู้กระทำความผิด
ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของศาล เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจะร้องขอให้
ศาลอนุญาตให้กระทำการเหล่านั้นโดยให้ผู้กระทำความผิดเป็นผู้ออก
ค่าใช้จ่ายให้ก็ได้

มาตรา ๒๙ ผู้ใดละเลยไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๑ มีความ
ผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่ง
พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๐ ผู้ใดละเลยไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๘ มีความ
ผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท

ตอนที่ ๕๓ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒ กันยายน ๒๔๕๕

มาตรา ๓๑ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้า
หน้าที่ตามมาตรา ๒๐ (๓) หรือมาตรา ๒๒ (๓) มีความผิด
ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๓๒ ผู้ใดไม่มีอำนาจที่จะทำได้ตามกฎหมาย แต่ง
เครื่องแบบหรือประดับเครื่องหมายสำหรับเจ้าหน้าที่ตามที่
กำหนดไว้ในกฎกระทรวงก็ดี อดอ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตาม
พระราชบัญญัติ^{๕๕๔}นี้ก็ดี แกล้งแจ้งเหตุหรือเกล้งให้อาณัติสัญญา^{๕๕๕}
หรือเครื่องหมายที่ใช้ในการป้องกันหรือระงับอัคคีภัย^{๕๕๖}ก็ดี มี
ความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน
ห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี